1849. **No. 101.**

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 18 DECEMBER.

De GOUVERNEUR van *Friesland*,

Gelezen hebbende eene missive van den Heer Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in het 2e District, van den 15 December 1849, no. 1806/20, houdende voorstel, om, bij doorgaanden dooi, de tolboomen op de groote wegen te doen sluiten voor zware vrachtwagens en diligences, boven het daarbij omschreven gewigt geladen.

Heeft goedgevonden en verstaan:

Te bepalen:

1°. dat, gedurende dezen winter, bij invallenden en doorgaanden dooi, de groote wegen in deze Provincie zullen worden afgesloten voor rij- en voertuigen, welke, wat betreft de Diligences met *breede vellingen* aan hunne raderen, (buiten en behalven de reizigers met derzelver gewone bagage) met zwaarder vrachten dan van *vijf honderd Nederlandsche ponden* gewigt zijn beladen, en wat aangaat alle rij- en voertuigen, met smalle of gewone vellingen, zwaardere vrachten hebbende, dan van *vier honderd Nederlandsche ponden*; en dat in allen gevalle niet anders dan half spoor zal mogen worden gereden, naar aanwijzing van de op die wegen te vinden spoorleiders, welke evenwel 's nachts zullen zij weggenomen.

2°. dat de tolgaarders en andere beambten van het Bestuur der wegen voor de stipte naleving van deze bepalingen nauwkeurig zorg zullen dragen; wordende dezelven bij deze gemagtigd en gelast, om, gedurende dezen winter, bij invallenden en doorgaanden dooi, alle zoodanige rij- en voertuigen, waarvan zij, bij gemis van weegbruggen, de zedelijke overtuiging hebben, dat dezelven met meer, dan het bepaalde gewigt, zijn bevracht, niet te laten doorrijden, maar voor de zoodanigen de tolboomen gesloten te houden, tot zoo lang het te zware gewigt daarvan is afgenomen, hetwelk alsdan met afzonderlijke middelen zal moeten worden vervoerd.

Leeuwarden, den 15 December 1849. *De Gouverneur*, VAN PANHUIJS.

De middelprijzen van de *in-* en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* moet worden geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 14 December 1849, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde	*f* 8,70.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . .	- 123,00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood* . . .	- 123,00.

Leeuwarden, den 15 December 1849. *De Gouverneur van Friesland*, VAN PANHUIJS.

NOTIFICATIE.

De GEDEPUTEERDE STATEN van *Friesland*,

Brengen ter kennis van de daarbij belanghebbenden, dat in de bepalingen, goedgekeurd bij het tweede lid van Zijner Majesteits besluit dd. 30 October ll., no. 57, door Hun Edel Groot Achtbaren de Heeren Staten van de Provincie de navolgende veranderingen zijn aangebragt, welke zijn goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 10 December ll., no. 50, als:

1°. Wat betreft het *zesde* artikel der bedoelde bepalingen, hetwelk nu aldus luidt:

»*de beschrijving en waardering moeten plaats hebben vóór den laatsten* »*December* 1849, *ten aanzien der belasting over dat jaar, en vóór den* »*laatsten November* 1850, *wegens de belasting over hetzelve.*"

2°. Wat aangaat artikel *acht* dier bepalingen, dat nu aldus luidt:

»*Alle reclames wegens aanslagen moeten, binnen drie maanden, volgende* »*op den dag der afkondiging van het Kohier, worden ingediend bij Ge-* »*deputeerde Staten, die, na verhoor der Plaatselijke besturen, daarop de* »*plano beslissen.*"

En opdat deze kome ter kennis van een ieder die daarbij eenig belang heeft, zal dezelve worden gepubliceerd en geaffigeerd ter plaatse, waar men gewoon is zulks binnen deze Provincie te doen.

Leeuwarden, den 14 December 1849. VAN PANHUIJS.
Ter ordonnantie van dezelven, De Griffier der Staten, A. VAN DER LAAN.

'S GRAVENHAGE, den 18 December.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van eergisteren is ingekomen eene Koninklijke boodschap, ten geleide van 7 ontwerpen van wet betreffende de heffing van provinciale belastingen voor 1850 van Noord-Holland, Zeeland, Friesland, Overijssel, Groningen, Drenthe en Limburg. — Verzending naar de Afdeelingen.

De algemeene beraadslagingen over de begrootings-wetten worden voortgezet. Nadat achtereenvolgens onderscheidene heeren daarover het woord hebben gevoerd, wordt de verdere discussie verdaagd tot den volgenden morgen.

— In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gisteren is ingekomen een verzoekschrift van den heer *van der Tuuk*, behelzende finantiële plannen; — wordt verzonden aan de commissie; even zoo ook een verzoekschrift van den Raad der stad Medemblik, tot behoud aldaar van het Rijks-Instituut voor de marine.

Aan de orde is de voortzetting der beraadslagingen over de begrootings-wetten, waarover onderscheidene heeren het woord hebben gevoerd, die allen de begrooting over het algemeen zullen aannemen, en het ministerie vooreerst wenschten te ondersteunen, in afwachting van zijne handelingen.

De heer *Dirks* heeft verklaard, geenszins het onmogelijke te willen vorderen, en te moeten erkennen, dat aan het nieuwe bewind geenszins de tijd is gelaten, om eene andere dan de reeds ingediende begrooting voor te dragen. Hij zal dezelve alzoo goedkeuren immers, indien de ministers ten aanzien van het vervolg geruststellende verzekeringen geven. Hij heeft daarbij gevoegd, te hopen, dat het de laatste reize zoude zijn, dan men op dergelijke verzekeringen zoude moeten bouwen; inzonderheid wat betreft het stelsel van belasting. — Bij de verklaring, dat hij genoegen nam met de begrooting, heeft hij niettemin betuigd, dat hij op de voordragten, nopens de buitenlandsche zaken en het leger, geen volledig vertrouwen stelde.

De heer *van Heemstra* heeft zich verdedigd tegen de bedenking, als of hij den teruggang zou willen bevorderen, en uit dien hoofde als een natuurlijke tegenstander van de nieuwe bewindslieden zoude moeten worden aangemerkt. Hij zal uit dien hoofde de begrooting grootendeels aannemen, en beginnen met dat vertrouwen te betoonen, zonder hetwelk geen bewind kan bestaan. Hij zal echter de nieuwe bewindslieden scherp nagaan, en geenszins een blind vertrouwen in hen stellen. Hij erkent, dat bezuiniging eene behoefte is; maar gelooft tevens, dat men zich moet wachten voor overdrevene maatregelen. Hij wenscht, dat het nieuwe gebouw, hetwelk men wil optrekken, stevig zij en bestand tegen storm en onweer, en dat daarbij geenszins de hand worde geslagen aan hetgeen aan Nederland steeds dierbaar is geweest.

De verdere voortzetting der algemeene beraadslagingen is bepaald op heden morgen ten elf ure.

Van den 14den.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gisteren ochtend zijn de algemeene beraadslagingen over de begrootings-wetten voor 1850 voortgezet. Onderscheidene leden, alsmede Hunne Excellentien de Ministers van Finantien, Binnenlandsche Zaken en Justitie, hebben daarover het woord gevoerd. De voortzetting der beraadslagingen wordt bepaald op des avonds ten half acht ure, wanneer de algemeene beraadslaging over de begrootings-wetten voor het jaar 1850 is ten einde gebragt en is de Vergadering vervolgens overgegaan tot de behandeling der afzonderlijke hoofdstukken.

Het Iste hoofdstuk der begrooting (*Huis des Konings*) is zonder beraadslaging met algemeene stemmen *aangenomen*.

Van het IIde hoofdstuk (*Hooge Collegien van Staat*) zijn de vier eerste artikelen onveranderd *aangenomen* en is vervolgens tusschen de artikelen 4 en 5 een nieuw artikel ingevoegd, aldus luidende: »Tractementen van de snelschrijvers en kosten van correctie en expeditie *f* 12,000." Ten gevolge van deze bijvoeging zal het totale cijfer der 1ste afdeeling van hoofdstuk II en van dat hoofdstuk zelf veranderd worden, terwijl de voorsteller dezer bijvoeging te kennen gaf, in verband daarmede later eene wijziging van hoofdstuk V te zullen voordragen. Art. 5 is mede onveranderd *aangenomen* met 34 tegen 13 stemmen.

— In de zitting dier Kamer van heden ochtend zijn de beraadslagingen over het IIde hoofdstuk der begrooting voortgezet en is hetzelve, nadat de bijzondere artikelen verder onveranderd waren goedgekeurd, ten slotte met 60 tegen ééne stem, *aangenomen*. Daarna hebben de algemeene beraadslagingen over het IIIde hoofdstuk (*Buitenlandsche Zaken*) plaats gehad. Heden avond ten half acht ure zal de Vergadering overgaan tot de behandeling der afzonderlijke artikelen van dat hoofdstuk.

Van den 15den.

In de avondzitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gisteren is de beraadslaging over het IIIde hoofdstuk der staatsbegrooting voor het jaar 1850 (*Buitenlandsche Zaken*) ten einde gebragt. Nadat de afzonderlijke artikelen van hetzelve achtervolgens onveranderd waren goedgekeurd, is dat hoofdstuk, in zijn geheel met 54 tegen 5 stemmen *aangenomen*.

— In de zitting van heden morgen heeft de beraadslaging plaats gehad over het IVde hoofdstuk (*Justitie*) en de afzonderlijke artikelen daarvan. Nadat deze laatste achtervolgens onveranderd waren goedgekeurd, is het hoofdstuk in zijn geheel met algemeene stemmen *aangenomen*.

Vervolgens is de algemeene beraadslaging geopend over het Vde hoofdstuk (*Binnenlandsche Zaken*), welke beraadslaging ten half vijf ure is afgebroken. Nadat de Minister van Binnenlandsche Zaken, die gisteren avond wegens ongesteldheid niet in de Vergadering tegenwoordig had kunnen zijn, te kennen gegeven had dat hij ook heden avond de vergadering niet zou durven bijwonen, heeft de Kamer besloten alsdan, met uitstel der voortzetting van de beraadslaging over het Vde hoofdstuk, over te zullen gaan tot de behandeling van het VIIIste hoofdstuk der staatsbegrooting (*Marine*).

— In de avondzitting van heden werden de beraadslagingen over het VIIIste hoofdstuk (*marine*) gehouden en ten einde gebragt. Nadat eenige heeren daarover het woord hadden gevoerd en het hoofdstuk door den minister van marine was verdedigd, is het, zonder eenige wijziging, met algemeene (60) stemmen *aangenomen*.

Daarna is de zitting gesloten, zijnde de voortzetting der beraadslagingen over de begrooting en wel over het hoofdstuk binnenl. zaken, in de dagzitting van heden aangevangen, bepaald op aanstaanden Maandag ochtend ten 11 ure.

— Thans zijn rondgedeeld de drie wets-ontwerpen, tot regeling van de belangen der Nederlandsche scheepvaart, te weten: het *eerste*, tot wijziging der wetten van 19 Junij 1845 (*Staatsblad* no. 28) en van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* no. 38); het *tweede*, tot afschaffing van doorvoer- en scheepvaartregten, en het *derde*, tot wijziging der wet van 14 Maart 1819 (*Staatsblad* no. 12).

Uit den considerans van het *eerste* dezer ontwerpen blijkt, dat deze voordragt geschiedt, omdat er noodzakelijkheid bestaat, de verschillende in de wetten van 19 Junij 1845 en 26 Augustus 1822 voorkomende bepalingen, waarbij aan de Nederlandsche vlag bepaalde voorregten boven de vreemde worden toegekend, op te heffen, als mede omdat het belang van den Nederlandschen scheepsbouw eene verlaging vordert der regten, bij den invoer van de voornaamste scheepsbouw-materialen, krachtens de wet van 19 Junij 1845, verschuldigd. — Art. 1 strekt om aan het einde van art. 351 der wet van 19 Junij 1845 den volgenden volzin toe te voegen: »Gelijke vrijdom wordt verleend, zoo de aanvoer geschiedt met schepen van zoodanige Staten, waar de Nederlandsche vlag in alle opzigten en bepaaldelijk ook bij de vaart op en van de kolonien, zoo die voorhanden zijn, op den voet der nationale behandeld wordt, en waar voorts geenerlei andere differentiële regten, hetzij ten nadeele van de voortbrengselen der Nederlandsche kolonien, hetzij ten nadeele van den aanvoer van overzeesche waren uit Nederlandsche havens, geheven worden, dan die, welke ter begunstiging der voortbrengselen van eigen kolonien en van derzelver regtstreekschen aanvoer zijn daargesteld." — Volgens art. 2, vervallen de woorden: »met Nederlandsche schepen," voorkomende in art. 3, §§ 4 en 14 der wet van 19 Junij 1845. — Art. 3 houdt in, dat art. 4 der wet van 19 Junij 1845 wordt afgeschaft. — Art. 4 bepaalt de wijzigingen, welke worden gebragt in het tarief van regten, gevoegd bij de wet van 19 Junij 1845. — In art. 5 worden de wijzigingen vermeld, te brengen in het 25ste hoofdstuk der wet van 26 Augustus 1822, betrekkelijk het tonnegeld. — Art. 6 luidt als volgt: »Wij behouden ons voor, ten aanzien der schepen van die Natien, waar de Nederlandsche schepen, of de goederen in Nederlandsche schepen aangebragt of uitgevoerd, aan hoogere regten of lasten, van welken aard ook, onderworpen worden dan de nationale schepen, of de goederen van gelijke soort in nationale schepen aangebragt of uitgevoerd, of waar de in- of uitvoer van eenigerlei soort van goederen, welke aan de nationale schepen is vrijgelaten, aan de Nederlandsche verboden is, wanneer zulks door de omstandigheden vereischt zal worden en in het belang van Nederlands handel en scheepvaart wenschelijk zal blijken, maatregelen van wedervergelding te nemen, hetzij door aan de schepen dier Natie mede den aanvoer van sommige goederen te ontzeggen, hetzij door die schepen aan een verhoogd tonnegeld, of de goederen in dezelve aangebragt aan verhoogde invoerregten te onderwerpen; — een en ander in dier voege, dat bij de aanwending dier retorsie-middelen zoo veel mogelijk eene volstrekte wederkeerigheid bewaard worde." — Het 7de en laatste artikel van het eerste ontwerp houdt de bepaling in, dat deze wet met 1 April 1850 in werking treedt.

De bepalingen van het *tweede* ontwerp komen op het volgende neder: De heffing der scheepvaartregten, geregeld bij tarief B en C der overeenkomst, den 31 Maart 1831 tusschen de Rijnoeverstaten gesloten, en ingevoerd bij Koninklijk besluit van 28 Junij 1831 (*Staatsblad* no. 19), als mede der watertollen op den Gelderschen IJssel, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 14 Mei 1835 (*Staatsblad* no. 30), wordt met 1 April 1850 gestaakt; echter met voorbehoud deze heffing op nieuw in werking te brengen ten aanzien der schepen van die Staten, welke de Nederlandsche vlag ten dezen opzigte min gunstig dan de nationale mogten behandelen. Gelijktijdig worden alle doorvoerregten afgeschaft; met voorbehoud nogtans, omtrent den doorvoer van het zout zoodanige voorschriften uit te vaardigen, als noodig zullen blijken om de ontduiking van den zout-accijns te beletten.

Uit den considerans van het *derde* ontwerp blijkt, dat deze voordragt geschiedt omdat er noodzakelijkheid bestaat om voortaan ook voor buitenslands gebouwde schepen Nederlandsche zeebrieven uit te reiken. De twee eerste artikelen van het ontwerp bepalen, hoe dien ten gevolge de wet van 14 Maart 1819 (*Staatsblad* no. 12) moet worden gewijzigd, terwijl het derde en laatste inhoudt, dat deze wet met 1 April 1850 in werking treedt.

Bij deze wets-ontwerpen zijn tien vergelijkende staten en overzigten gevoegd. Uit staat A blijkt de steeds toegenomen getalsterkte der Nederlandsche koopvaardijvloot op ultimo December 1831, 1835, 1840, 1845 en 1848. Het getal toch der schepen in 1831 was 1258, te zamen metende 82,939 lasten; in 1835 was het 1383 schepen, van 98,842 lasten; in 1840 bedroeg het 1628 schepen, van 163,233 lasten; in 1845 bedroeg het 1669 schepen, van 185,188 lasten, en in

1848 was het tot 2146 schepen, te zamen metende 205,240 lasten, geklommen. Blijkens staat z zijn van 1841 tot 1848 ingesloten 809 nieuwe schepen, te zamen 73,984 lasten metende, gebouwd. Staat y geeft een overzigt der stoomvaart van en op Nederland in het jaar 1848. Ingeklaard zijn toen 41 Engelsche, 3 Fransche en 7 Nederlandsche stoomvaartuigen, waarvan 31 op Rotterdam, en uitgeklaard 47 Engelsche, 3 Fransche en 6 Nederlandsche stoomvaartuigen, waarvan 27 van Rotterdam. Staat x wijst de vermoedelijke geldelijke uitkomsten aan der voorgestelde wets-ontwerpen, berekend naar de opbrengst der middelen in 1848. Een *nadeelig* verschil wordt gevonden in de regten op den doorvoer *f* 97,247; het vast regt *f* 7,540; de Rijn-vaarregten *f* 165,016; de watertollen *f* 2,857; de opheffing der differentiële regten op bijzondere artikelen *f* 13,448, en de vermindering der regten op den invoer van scheepsbouw-materialen *f* 25,118, totaal *f* 311,221; en een *voordeelig* verschil in de opheffing der differentiële regten op andere bijzondere artikelen *f* 93,140, en in de afschaffing der overige kortingen bij invoer der nationale en daaraan gelijk gestelde vlaggen *f* 173,796; totaal *f* 266,936; makende dus een verschil in het nadeel der schatkist van *f* 44,285.

— Heden heeft het geregtshof van Z.-Holland uitspraak gedaan in de zaak van *A. J. E. van Bevervoorde*, opposant, ter zake van verjaring, betreffende eene veroordeeling tot gevangenis, geldboete, enz., en hem, bij een breed gemotiveerd arrest, verklaard te zijn goed opposant.

LEEUWARDEN, den 17 December.

Bij het bestuur van de Spaarkas alhier, die gedurig in bloei toeneemt, is een voorstel ter tafel gekomen, om in deze stad een algemeen patronaat over de armen in te voeren. Dit hoogst belangrijk voorstel is gesteld in handen van eene Commissie, die daarop later zal dienen van rapport.

— De minister van binnenlandsche heeft *voorloopig zonder genot van bezoldiging* (tot na de definitive beslissing hieromtrent der Kamers) benoemd tot stenographen voor de beide Kamers der Staten-Generaal, de heeren: 1°. *Iz. J. Lion*, 2°. *F. Hager*, 3°. *A. Keller*, 4°. *J. Ising*, 5°. *Halle*, 6°. *Bool*, 7°. *Büsser*, en 8°. *van Heuve van Haerlinge*.

— Zijne Excellentie de minister van finantien heeft bij resolutie van den 21 November jl. no. 164, ter eenvormige toepassing van het Koninklijk besluit van den 9 October 1830 no. 37 in de Provinciën Friesland, Groningen en Drenthe, te kennen gegeven, dat, te rekenen van den 1 Januarij 1850, door de tolgaarders en tolpachters van 's Rijks tollen op de groote wegen in gezegde provincien geen meerder of minder tolgeld van de bouwlieden, die op marktdagen *met veldvruchten naar de markt rijden*, mag worden geheven dan *vijf centen* (*f* 0,05) voor elk voertuig, bij het passeren van elken tolboom, en dat gelijk tolgeld mede aan elken tolboom moet worden geheven van elk voertuig, op de marktdagen van de markt terugkeerende, mits onbeladen of met niets anders beladen dan met veldvruchten, welke, ter markt zijnde gebragt, onverkocht zijn gebleven.

— De Staten van Gelderland zijn tegen den 18 dezer bijeen geroepen om te beraadslagen over wijzigingen der begrooting voor 1850 en over het behoud der districts-commissarissen ten koste der provincie.

— Bij eene tweede stemming te Leijden op den 14 December, voor een lid der Tweede Kamer van de Staten-Generaal zijn 421 briefjes ingeleverd. Vijf derzelve zijn in blanco bevonden. Van de overige hebben 210 stemmen zich vereenigd op den Heer *J. A. de Fremery* en 206 op den Heer *J. M. de Kempenaer*, en is alzoo de eerstgenoemde verkozen geworden.

— De directie der Nederlandsche Handel-Maatschappij heeft aan de reeders bekend gemaakt, dat zij voor het volgende jaar hare vrachten weder met *f* 6 per last vermindert, behoudens hare vroegere bepalingen omtrent de progressive vermindering voor schepen van een zeker aantal jaren, en boven eene zekere grootte.

— Te Amsterdâm is den 13 dezer het eerste goud van Californië aan de markt geweest, aangevoerd door de Nederl. Handelmaatschappij; de twee baartjes, te zamen 600 oncen zwaar, hadden een gehalte van 883 en 882 duizendsten fijn bij 110 en 111 duizendsten zilver.

— Den 12 dezer is te Londen overleden de wereldberoemde Ingenieur Sir *M. J. Brunel*, in den ouderdom van 81 jaren. Hij was geboren te Hacqueville in Normandije. Een plan dat hij voor den Keizer van Rusland maakte om een tunnel onder de Newa te bouwen, gaf aanleiding tot een soortgelijk plan voor een weg onder de Teems, hetgeen onder zijne leiding in 1843 geheel voltooid werd.

109de STAATS-LOTERIJ.

Trekking der vijfde klasse.

13de Lijst.	No. 14962, een prijs van *f* 50,000.
14de Lijst.	No. 17427, een prijs van *f* 1000. No. 16408, een prijs van *f* 2500. No. 5106, een prijs van *f* 1000. No. 2024, een prijs van *f* 1500. Nos. 10808 en 17819, ieder een prijs van *f* 1000.
15de Lijst.	No. 18722, een prijs van *f* 25,000.
16de Lijst.	No. 1404, een prijs van *f* 1000. No. 4042, een prijs van *f* 1000 en eene premie van *f* 30,000.
17de Lijst.	No. 18528, eene premie van *f* 5000.

Ingezonden stukken.

Het Gesticht te Montfoort.

Het is doorgaans het lot van alle instellingen en vereenigingen, die met een algemeen nuttig of liefdadig oogmerk in het leven treden, dat zij, bij het gunstig gevoelen, hetwelk sommigen daaromtrent aan den dag leggen, een afkeurend vonnis van vele anderen moeten dragen en een tijdperk van miskenning, tegenstand en veroordeeling hebben door te worstelen, eer zij zich met genoegzame zelfstandigheid en kraehtsontwikkeling boven hare bestrijders kunnen verheffen. Ook aan het *Protestantsch Landbouwkundig Gesticht*, te *Montfoort* in de provincie *Utrecht* gevestigd, valt deze bejegening te beurt. Opgerigt door den Christelijken ijver en menschlievenden zin van den Heer *van Frankenhuijsen*, die jaren lang in de verzorging en het bestuur van weezen en behoeftigen werkzaam was en daarom voor die taak boven velen is berekend, staat deze inrigting bloot voor allerlei ongunstige uitspraken over de wijze, waarop zij is zamengesteld, over de regelen, naar welke zij wordt bestuurd, over het lot, dat zij haren verpleegden bereidt en over de bedoelingen van haren stichter. Sommigen kunnen zich in hunne eigene bekrompenheid geen denkbeeld vormen van de edelmoedigheid en de opofferingen, die zulk eene poging vordert en daarom wordt de reinheid van het beginsel door hen verdacht. Anderen nemen den maatstaf der volmaaktheid in de hand en willen het gebouw, dat slechts aanvankelijk verrijst, naar het ideaal, dat voor hunne verbeelding zweeft, hebben afgemeten. Er zijn er misschien, die onedel van gemoed, den arbeid van een' ander in de schaduw stellen, omdat zij-zelve dien niet hebben aan het licht gebragt; terwijl het eindelijk ook niet aan dezulken ontbreekt, die het nieuwe en vreemde daarom reeds verwerpen omdat het nieuw en vreemd en te voren niet is waargenomen.

De ondergeteekenden, in verschillende aanraking met het *Montfoortsche gesticht* gebragt, zijn één in de overtuiging der doelmatigheid en heilzaamheid van deze instelling en hebben aanleiding gevonden, om daarvan in het openbaar te doen blijken. De eerst-ondergeteekende, als *Provinciale Commissaris* voor hetzelve werkzaam, verlangt anderen tot bevordering van deszelfs belangen op te wekken. De vier overigen, onlangs oog- en oorgetuigen van de verzorging, de voeding, het onderwijs en de opleiding der aldaar verpleegden, rekenen zich in gemoede verpligt, hunne wenschen aan dit verlangen aan te sluiten. Onder het gewigt, dat zij beseffen, van de verantwoordelijkheid, die op hen rust, nadat er, ten gevolge van hun persoonlijk onderzoek en gunstig rapport, drie en twintig verlatene en verwaarloosde kinderen door Diakenen van de Nederduitsche Hervormde Gemeente dezer Stad naar *Montfoort* zijn opgezonden, kan het hun geenszins onverschillig zijn, of de Gemeente, welke zij als armverzorgers dienen; of hunne Stadgenooten, die hen persoonlijk kennen; of de inwoners van *Friesland*, wien zij het Gesticht wenschen aan te prijzen, over den genoemden maatregel al of niet gunstig denken en liever het oor willen leenen aan een' onverdienden blaam, die gemakkelijker valt op te werpen dan af te wisschen, dan aan hun eenparig, uit naauwkeurige aanschouwing en gemoedelijke overweging verkregen getuigenis. Daarom verklaren zij bij deze met volkomene en welgegronde wetenschap, dat de geheele inrigting van het verplegingsgesticht te *Montfoort* aan het oogmerk op hoogstgepaste wijs voldoet; dat zoowel de meer bejaarde bestedelingen als de opwassende jeugd behoorlijk zijn gehuisvest, zeer doelmatig gekleed en overvloedig gespijsd worden; dat de middelen, die men kiest, om zelfs de meest verwaarloosden uit de diepste ruwheid en zedeloosheid op te heffen en tot nuttige leden der maatschappij te vormen, met wijsheid en volharding worden aangewend en dat er veelvuldige gelegenheid bestaat, om, naar elks vatbaarheid, zijne zedelijke vermogens en stoffelijke krachten voordeelig te ontwikkelen. Belangrijke proeven zijn er aanwezig, hoe jongelieden, wier voorgeslacht jaren lang ten laste van armenkassen heeft geleefd, te *Montfoort* gevormd worden voor de uitoefening van nuttige handwerken en dagelijksche bezigheden. Er bestaat eene boekdrukkerij, steendrukkerij, bakkerij, schoenmakers-, kleedermakers- en timmermanswinkel en meer dergelijke bedrijven, waarvan sommige nog slechts in de beginselen, anderen reeds meer volkomen ingerigt zijn. Bovenal houdt men zich vlijtig onledig met den landbouw, die op zeer vruchtbare gronden, ter grootte van 63 bunder plaats vindt; terwijl gymnastische oefeningen met het sloeproeijen op den nabij zijnden IJssel de gezondheid des ligchaams evenzeer harden, als de geest door de noodige schoolwerkzaamheden, naar gepaste dagverdeeling geordend, met kennis vervuld en de liefde tot de deugd in het gemoed wordt opgewekt. Aandoenlijk is de gewaarwording des aanschouwers, die aldaar eene schaar van verlatene, veronachtzaamde, aan het verderf ontrukte kinderen, die op het voorbeeld van zedelooze moeders en ontrouwe vaders, hunne jeugdige lippen tot het uiten van schandtaal leerden openen, ziet oproepen tot het gebed, of, onder geleide van het huisorgel, een godsdienstig lied hoort ontboezemen, en hij kan niet nalaten te verlangen, dat zij, die in de verte veroordeelen wat zij niet kennen, door persoonlijke waarneming zich overtuigen mogen van de loffelijkheid eener inrigting, die aller aanprijzing en ondersteuning verdient.

De Ondergeteekenden koesteren de hoop, dat dit een en ander velen tot dadelijke deelneming en aanbeveling van de belangen dezer instelling zal uitlokken. Zij wekken den vermogenden met alle vrijmoedigheid op, om, wanneer zij zich te eeniger tijd een verwaarloosd voorwerp mogten willen aantrekken, deszelfs opvoeding aan dezelfde leiding toe te vertrouwen, van welke zij voor de kinderen der Diaconie eene gunstige uitkomst wachten en wier weldadige indruk doorstraalde in een' brief, dezer dagen door een' hunner, met blijken van groote tevredenheid, aan Diakenen geschreven. Zij sporen andere armbesturen aan, om de zaak aan hun eigen onpartijdig onderzoek te onderwerpen. En zij noodigen allen, die voor de beschaving en opleiding van ongelukkigen iets over hebben, met liefderijken aandrang uit, om, zij het ook eene kleine jaarlijksche gift, daarvoor af te zonderen, met wier ontvangst de eerst-ondergeteekende zich belast. — Het *Montfoortsche* gesticht is eene plant van den vaderlandschen bodem, die welig begint te bloeijen. De God der liefde, wien hare vruchten gewijd zijn, moge er voorts den wasdom over gebieden.

Leeuwarden,
den 10 December 1849.

L. PROES.
A. MURRAIJ BAKKER.
D. MEINDERSMA Wz.
JOH. PH. ACKERLIN.
A. O. SWALUE ASMAN.

Een laatste woord over de vervolging van den Heer WIJNDELS.

Na eenmaal de moeite genomen te hebben, om te antwoorden op de bewering van den naamloozen schrijver in de Pr. Fr. Ct., dat ik der waarheid zou hebben te kort gedaan, vind ik mij verpligt met een woord mede te deelen, waarom ik mij voortaan van de beantwoording van zoodanige aanvallen onthouden zal.

I. In het laatste artikel in genoemde Courant geplaatst word ik gesommeerd, om eene enkele onwaarheid aan te wijzen in alle de stukken die in dat dagblad verschenen zijn.

Onmiddellijk gaat aan deze sommatie de bewering vooraf, *dat de Heer Wijndels de bewijsstukken zijner rekeningen niet zou willen of durven laten zien.*

De waarheid is echter, dat de Heer *W.* aan het Collegie heeft toegezonden *alle* de stukken, die van hem gevraagd zijn, — dat hij daarbij heeft gevoegd eene groote reeks van andere bescheiden ter toelichting van de speciale punten van beschuldiging en verdenking — en dat, toen later door het Collegie van beide administratien de bij eene der Rekeningen (die van 1843 bij keuze) behoorende quitantien zijn opgevraagd, aan die uitnoodiging oogenblikkelijk is voldaan; men zie het Verslag bl. 199.

II. Men werpt mij tegen, dat ik ter kwader trouw geschreven heb, dat voor *Elzinga* en zijnen raadsman gedurende zes weken *alle* boeken en bescheiden hebben opengelegen. Deze tegenwerping veroorlooft men zich, ofschoon men weet, dat daar, waar ik die woorden bezigde, van geene andere boeken en bescheiden de rede was noch kon zijn, dan van de bij missive van 15 Maart ingezondene, en op bl. 171—176 gemelde, stukken.

Bij missive van 31 Maart verzocht *E.* dat de stukken *door den Heer Wijndels ingezonden* (zie bl. 231) naar het Heerenveen zouden worden overgebragt. Wanneer ik nu een paar bladzijden verder herinner, dat door de inwilliging van dat verzoek *alle* boeken en bescheiden voor *E.* hebben opengelegen, hoe kan men dan immer ter goeder trouw beweren, dat ik der waarheid ongetrouw zou zijn geweest? Er was immers van *alle* DIE boeken en bescheiden sprake, waarvan *Elzinga* de overbrenging had verzocht, en deze hebben allen voor hem opengelegen.

En daar wordt nu mijn geweten nog wel bij te pas gebragt!

III. Niettegenstaande de gegevene opheldering ten aanzien van den naam van *Woltman*, noemt men ook nu nog die zaak eene *verduistering*. — Wanneer ik een, door de bevoegde autoriteit voor met het origineel *gelijkluidend* geteekend, stuk als juist aanneem, dan wordt mijn vertrouwen in die autoriteit gesteld eerst *ligtvaardigheid* genoemd; en roept men ten slotte uit dat men mij op eene onwaarheid heeft betrapt!!

Nu vraag ik ieder verstandig mensch: wat baat het, om een schrijver, die zoo redeneert, aanvalt en beschuldigt, te beantwoorden? Neen! dat baat in der daad niets. Het is klaarblijkelijk aan de zijde diens schrijvers niet om waarheid te doen. Het staat reeds vooraf bij hem vast, dat wat ook dezerzijds op de onomstootbaarste bewijzen moge worden aangevoerd, het altijd op deze of gene wijze uit zijn verband gerukt en tegengesproken zal worden. Even als er eene vervolging *zonder einde* tegen den Heer *Wijndels* is beoogd en gezocht, waartoe ten laatste de quitantien van alle afgelegde rekeningen moesten dienen, — zoo zoekt men thans een twistgeschrijf met het doel, om door de middelen, die men bezigt, het grenzenloos uit te breiden. Alles wat ik tot weerlegging of inlichting zou aanvoeren, zou dus slechts strekken om dat doel ten dienste te staan. Die dienst zal ik echter door voortaan te zwijgen de vrijheid nemen, om den naamloozen schrijver niet te bewijzen.

Ten dienste van allen die in de zaak en in de daarbij betrokken personen belang stellen wil ik echter het antwoord niet schuldig blijven op de vragen waarmede anonymus zijn laatste artikel geëindigd heeft.

»Waarom zwijgt Gij,'' heeft men mij gevraagd, »op onze bewering, dat Gij »niet hebt opgelost onze op uwe eigene opgaven gebouwde becijfering enz.?

Ik antwoord, dat ik in dit dagblad daarvan gezwegen heb, omdat ik ten aanzien van die ongerijmde uit de lucht gegrepene becijfering, en derzelver strekking, reeds in het Verslag van af bl. 246 alles heb aangevoerd, wat noodig was, om er het vereischte licht over te verspreiden. Zij die mijn antwoord op de gestelde vraag wenschen te vernemen, heb ik eenvoudig dan ook daarnaar te verwijzen; en dit is tevens het geval met opzigt tot alle punten der eigenlijke beschuldiging; — want niets is den Heer *Wijndels* te laste gelegd, waarop hij in zijne verdediging zou hebben gezwegen. Doch juist tegen die verdediging voor het Collegie gevoerd heeft de vervolger geen woord tot weerlegging weten in het midden te brengen, en is hij genoodzaakt geworden zich te verschuilen achter de bewering, dat hij zonder de justificatoire bescheiden der rekeningen, dat is zonder de quitantien, de feiten tot weerlegging van alle beschuldigingen en verdenkingen aangevoerd niet beoordeelen kon.

Hiermede neem ik van den naamloozen schrijver afscheid.

Leeuwarden, 15 Dec. 1849. J. W. TROMP.

Bij vonnis van de Arrondissements-Regtbank te Leeuwarden, van den elfden December achttien honderd negen en veertig, is **ANTJE STELLINGWERF**, zich thans bevindende in het Gesticht voor Krankzinnigen te Deventer, wegens krankzinnigheid gesteld onder Curateele, en wel op verzoek van haren broeder *Jacobus Ottes Stellingwerf*, Verwer, wonende te Leeuwarden.

De Procureur des Verzoekers,
Mr. C. M. A. SIMON VAN DER AA, *te Leeuwarden.*

Salon des Varietés.

BUITENGEWONE TOONEEL-VOORSTELLING, op *Zaturdag den 22 December* 1849.

DIAKENEN *der Nederduitsche Hervormde Gemeente*, brengen ter kennis, dat het gewone jaarlijksch WINTER-COLLECTE, ten behoeve hunner armen, zal plaats hebben op Woensdag den 19 December 1849.

Diakenen voornoemd, vermeenen dit Collecte in de milddadigheid bijzonder te moeten aanbevelen, daar, door den vroegen en strengen invallenden winter, de behoeften groot zijn, en de aanvrage om bedeeling dagelijks toeneemt.

Leeuwarden, *Namens Diakenen,*
den 13 December 1849. D. PLANTENGA, *Tijdelijken Voorzitter.*

De Directie van de loterij »*Hulpbetoon aan eerlijke armoede*" alhier, maakt aan de belanghebbenden bekend, dat de trekking der prijzen, Woensdag 12 December heeft plaats gehad, en de voorwerpen aan de regthebbenden zijn bezorgd.

De Directie betuigt haren dank aan ieder, die tot de zamenstelling dezer loterij iets heeft willen bijdragen, en beveelt zich aan allen, die haar in het vervolg tot zulk een doel willen blijven ondersteunen.

Leeuwarden, den 15 December 1849.

Opgave der Prijs en Aanvoer van *BOTER*, den 14 December 1849, aan de Stadswaag te Leeuwarden:

PRIJS.	AANVOER.
BOTER *f* —,—.	651/4 235/8 117/16 vaten.

Prijs-Courant der Effecten.

Amsterdam, den 15 *December* 1849.

NEDERLAND.					Gebl.
Werk. Schuld	2½ pCt.	54¾	55¼		55⅛
Dito dito ..	3 »	64	64¼		64⅛
Dito dito ...	4 »	84	84¼		84⅛
Amort.-Synd.	3½ »				
Handel-Maats.	4½ »	167½	168		167¾
FRANKRIJK.					
Certific.......	3 pCt.	53¼	53¼		53⅜
SPANJE.					
Leen. *Ard.* v. 85 £	5 pCt.	13¼	13½		13⅜
» » v.510 £	5 »	13¼	13¾		13 7/16
» onb. Stukk.	5 »	12½	13		
»	3 »				
» Binnenl. à 6/m	3 »	29¼	29¾		29⅜
Ardoin Coupon.....	»	8½	9½		
PORTUGAL.					
Te Londen 5 (nu 4)	pCt.	34¾	35		
»	4 »	36	36½		36 5/16

RUSLAND.				Gebl.
Ob. bij *H.* 1798/1816	5 pCt.	105	105½	105¼
dito dito 1828/1829	5 »	104½	105	
Dito bij dito..	4 »			
Dito bij *Stiegl.*	4 »	83½	83¾	83⅝
OOSTENRIJK.				
Metaliek.....	5 pCt.	81½	82¼	
» 1847...	2½ »	42½	43¼	42⅝
AMERIKA.				
Bank-Actien V. Staten		3½	3¾	3 9/16
Braz. 1824...........				
» £ 200.........				
Peru...........	4 pCt.			
Grenada........		16¼	17¼	
Mexico.........		26	26¼	26¼
Venezuela......		29	29¼	29⅜
Ecuador........		3¼	3¼	3⅜

Binnenlandsche fondsen waren heden goed prijshoudend; Spaansche 5 pCt. met goede koopers, in eene willige stemming; 3 pCts. Binnenl. zonder variatie; Portug. iets vaster in prijs; Russische prijshoudend; Oostenrijksche flaauwer; Fransche fondsen stationnair; van Zuid-Amerika waren de Mexicanen iets vaster.

Zondag den 16 *December.*

Holl. 2½ pCt. 54 15/16. Dito 3 pCt. 64. Fransche 3 pCts. 53 3/16, 1/16. Oostenr. 5 pCts. 81¼, ⅜. Spanje 5 pCts. £ 510 13 5/16, ¼, 5/16. Dito £ 170 12 13/16. Dito Coupons (nieuwe) 8⅝. Dito 3 pCts. Binnenl. 29¼, 5/16. Portug. 4 pCts. 36⅛, 5/16. Mexiko 5 pCt. 27, 26 15/16, 27⅛.

Met uitzondering der Mexikaansche fondsen, waarin, op de hoogere Londensche noteringen, vrij veel affaire tot merkelijk hoogere prijzen gedaan is, waren de affaires heden niet zeer belangrijk. Hollandsche Fransche, Oostenrijksche en Spaansche fondsen zijn tot iets lagere prijzen verhandeld. Portugesche aanwankelijk iets williger, blijven op het standpunt van gisteren.

*** Te Weidum getrouwd den 5 December 1849:

S. NAUTA BINKSMA.
P. S. HIEMSTRA.

Eenige kennisgeving.

*** Getrouwd te Huiden, den 9 December 1849:

GERRIT VERSCHUUR, en
ALIDA J. BAKKER, *van Sneek.*

Eenige kennisgeving.

WOMMELS, den 6 December 1849. Heden in den vroegen morgen beviel van eene welgeschapene DOCHTER, MARIA ELISABETH BRANDENBURGH, geliefde Echtgenoot van

Dr. U. J. NOORDENBOS.

Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel zeer voorspoedig van een' ZOON, C. M. KUIPERS, geboren ACHTHOVEN.

Leeuwarden, den 9 December 1849.

LEEUWARDEN, den 10 December 1849. Heden beviel van een' welgeschapen ZOON, J. HAMSTRA, geliefde Echtgenoot van

Eenige kennisgeving. J. C. A. VAN ASPEREN.

HARLINGEN, den 11 December 1849. Bevallen van eene DOCHTER JENKJEN HOUTSMA, geb. POPTA.

*** Bevallen van eenen ZOON, AFKE R. TACOMA, Echtgenoote van

Witmarsum, den 12 December 1849. J. VISSER.

DOCKUM, den 13 December 1849. Door Gods goedheid voorspoedig bevallen van eene DOCHTER, M. A. MIDDELVELD, geliefde Echtgenoot van

S. SINNEMA.

Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel van eenen welgeschapen ZOON, JANKE WIJNGAARDEN, geliefde Echtgenoote van A. MEETER Az.,

Leeuwarden, den 14 December 1849. *Huisonderwijzer.*

GRONINGEN, den 9 December 1849. Heden overleed, tot onze bittere droefheid, in den jeugdigen leeftijd van bijna zestien maanden, ons hartelijk geliefd jongste Dochtertje SIBENDINA.

Mr. R. IJ MULLER.
C. H. MULLER — WARMOLTS.

Eenige kennisgeving.

*** Slechts twaalf dagen nadat ik gedachtenis mogt vieren mijner vijftigjarige gelukkige echtvereeniging, overleed tot mijne en mijner kinderen bittere droefheid, mijne geliefde Echtgenoote ELISABETH LE MAIRE, na eene kortstondige ongesteldheid van vijf dagen, in den ouderdom van 69 jaren en circa 10 maanden.

Leeuwarden, JOHANNES DIJKHOUT,
den 9 December 1849. *mede namens mijne kinderen.*

*** Heden avond overleed tot mijne en mijner kinderen diepe droefheid, mijn waarde man CHRISTIAAN BARENDSMA, in leven Baardscheerder, in den ouderdom van 71 jaren, na voorzien te zijn van de H. Sacramenten der stervenden.

Leeuwarden, M. ERIG,
den 9 December 1849. Wed. C. BARENDSMA.

NB. De affaire zal op denzelfden voet worden voortgezet.

*** Heden avond ruim elf ure overleed na eene kortstondige ziekte van slechts vier dagen, onze geliefde Vader ALBERT ANDRIES DE JONG, in leven Beurtschipper van de Gorredijk naar Heerenveen, in den gezegenden ouderdom van bijna tachtig jaren.

Gorredijk,
den 9 December 1849.

J. A. DE JONG.
R. A. DE JONG.
J. S. DE JONG — ZESTIENE.
J. A. DE JONG.
B. G. DE JONG — ZWART.

*** Heden morgen is ten onzen huize, na eene sukkeling van circa 5 maanden, tot onze groote droefheid overleden, onze geliefde Zuster en Behuwdzuster Mejufvr. JOHANNA LOUISA BRANDENBURG, van Terschelling, in den ouderdom van 38 jaren en 3 maanden.

Zij stierf zeer zacht en kalm. Het leven was haar Christus en het sterven haar gewin — dit zij onze troost, en doet ons berusten in 's Heeren wil, en treuren, alzoo niet als die geene hope hebben.

Harlingen,
den 13 December 1849.

S. VAN SLOOTEN.
K. E. BRANDENBURG.
H. MEIJER, *V. D. M. in de Wieringerwaard.*
A. J. BRANDENBURG.

Eenige kennisgeving.

*** Heden avond overleed tot onze droefheid, ons jongst Zoontje SIJTSE, in den jeugdigen leeftijd van ruim één jaar.

Harlingen, M. LAMMINGA.
den 13 December 1849. H. HOEKSTRA.

Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed in den ouderdom van bijna 17 jaren MARIA CHRISTIANA hartelijk geliefde dochter van

Harlingen, P. A. BRAAMS en
den 14 December 1849. E. MOLLEMA.

Eenige Kennisgeving.

*** Heden overleed mijne geliefde Echtgenoote en mijner kinderen zorgdragende Moeder, RINSKE J. DE GROOT, in den ouderdom van ruim 47 jaren.

Bozum, den 14 December 1849. MATTHEUS D. WIERSMA.

Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed alhier onze hooggeachte Moeder GEISKE CLAMERUS weduwe van FOLKERT SCHAAFF, in den ouderdom van 87 jaren en ruim 2 maanden.

Leeuwarden, *Uit aller naam,*
den 16 December 1849. D. SCHAAFF.

LEEUWARDEN, den 16 December 1849. Heden overleed alhier in den ouderdom van ruim 47 jaren de heer J. T. C. ESAU, in leven Oud-directeur van Policie te dezer stede.

Eenige kennisgeving.

BURGERLIJKE STAND.

Bij den Burgerlijken Stand te *Leeuwarden* zijn van den 11 tot en met den 17 Dec. 1849 aangegeven: 22 Geboren. 12 Overleden. 4 Huwelijken.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN DE STAD SNEEK, maken door deze bekend, dat uithoofde den eersten Kersdag en den eersten dag des nieuwen jaars, invallende op eenen Dingsdag, — de WEEKMARKT alhier, zal worden gehouden: MAANDAGEN den 24 en 31 dezer maand.

Sneek, *Burgemeester en Wethouders voornoemd,*
den 15 December 1849. S. TEN CATE.

Ter ordonnantie van dezelven,
HAGA.

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN WONSERADEEL, noodigen bij deze uit, diegenen welke de vereischten bezitten en genegen zijn om de betrekking van VROEDVROUW te *Makkum* waar te nemen, om zich als zoodanig met overlegging der acte van admissie, certificaat van goed gedrag en opgave des ouderdoms, in persoon of schriftelijk binnen vier weken aan te melden bij het hoofd des Pl. Bestuurs te Makkum, of ter Secretarie te Bolsward.

Wordende de belanghebbenden verwittigd dat aan deze betrekking eene vaste jaarwedde is verbonden van één honderd Guldens.

Bolsward, *Grietman en Assessoren voornoemd,*
den 13 December 1849. F. IJ. TIGCHELAAR.

Ter ordonnantie van dezelven,
J. BINKES.

HET PLAATSELIJK BESTUUR DER GRIETENIJ TIETJERKSTERADEEL, geeft bij deze kennis:

Dat het Kohier van Omslag naar het kadastraal belastbaar inkomen van alle gebouwde en ongebouwde Eigendommen in die Grietenij gelegen, ter hoeding der kosten van de gedane slattingen van de Vaarwaters DE MURK en DE LITS, gedurende veertien dagen, te rekenen van af den 17 dezer maand, op de gewone Kantoor-uren ter Secretarie, in het Grietenijhuis te Bergum, ter visie zal liggen; en dat degenen, welke daartegen bezwaren mogten hebben, dezelve *vóór* den 14 Januarij 1850, schriftelijk aan het Bestuur zullen moeten indienen.

Bergum, *Het Plaatselijk Bestuur voormeld,*
den 13 December 1849. H. B. VAN SMINIA,

Ter ordonnantie van hetzelve,
Mr. A. FERF.

Bijzondere School te METSLAWIER.

ONDERWIJZERS van den tweeden en des noods van den derden Rang, genegen tot de waarneming dezer School, worden uitgenoodigd, om met overlegging der vereischte stukken, zich aan te melden voor of op den 30 December e. k. Behalve de Avondschool en andere emolumenten, geeft deze School wekelijks *vijf* gulden.

Bekwaamheid in 't geven van onderwijs in de Muzijk en moderne Talen, zal ter bijzondere aanbeveling strekken en de inkomsten verhoogen.

Men adressere zich met *franco* brieven of in persoon bij den eersten ondertekenaar dezer uitnoodiging.

H. CANNEGIETER J. J. ZOON,
J. BRANDSMA,
Mr. J. WITTEVEEN.

R. C. ARMVOOGDEN zijn voornemens het voor hunne Administratie benoodigde ROGGENBROOD, over de zes eerste maanden van het jaar 1850, bij geslotene briefjes aan te besteden.

Gegadigden worden verzocht hunne inschrijvingsbilletten voor den 24 dezer loopende maand aan het R. C. Armhuis in de Speelmanstraat te bezorgen, alwaar inmiddels de Conditiën ter lezing liggen.

Leeuwarden, *Namens dezelve,*
den 12 December 1849. F. TJEPKEMA, *President.*
J. H. G. JANSEN, *Secretaris.*

Houtverkooping te Beetsterzwaag.

DE groote HOUTVERKOOPING te *Beetsterzwaag* zal worden gehouden op *heden* Dingsdag den 18 December precies ten 9 ure des voormiddags, ten huize van *Folkert Posthuma.*

De Billetten liggen ter lezing als naar gewoonte.

DE Notaris A. ANDREÆ, te Beetsterzwaag, zal, op Zaturdag den 22 December 1849, ten 4 ure namiddags, ten huize van *Minze Sijtsema*, te Lippenhuizen, voorloopig veilen:

Eene HUIZINGE, no. 161, met SCHUUR en AANBEHOOREN, benevens twee kampen *BOUW*- en *WEIDLAND*, alles ten Zuiden van de Vaart onder Lippenhuizen gelegen; in drie perceelen.

In gebruik bij *Geert Hendriks de Boer* en *Vrouw.*

Houtverkooping te Veenklooster en Kollum.

DE Notaris ANDREÆ, te Kollum, zal, publiek verkoopen:

Te Veenklooster: ten huize van *J. Smeding*, op Donderdag den 27 December 1849, des namiddags ten 2 ure:

Onderscheidene perceelen op stam staand HOUTGEWAS, zoo BOSSCHEN als WALHOUT, benevens STAMBOOMEN, waaronder 32 zware Eiken, 15 Populieren, eenige Wilgen en 1 zware IJperen; alles staande nabij en te Veenklooster.

Te Kollum: ten huize van *J. de Roos*, in de Korenbeurs, op Vrijdag den 28 December 1849, des namiddags ten 2 ure:

Onderscheidene perceelen op stam staand HOUTGEWAS, zoo BOSSCHEN als WALHOUT, en STAMBOOMEN, waaronder 20 IJperen onder Kollum, en eenige Eiken op Zwagerveen, onder Westergeest.

Belangrijke Verkooping.

DE Notarissen J. S. BOKMA en A. BINNERTS, te Akkrum en Heerenveen, zullen op Vrijdag den 28 December 1849, des avonds ten 6 ure, ten huize van den Kastelein *J. S. Ruiter*, te Terbandsterschans, publiek, bij strijk- en verhooggeld, presenteren te verkoopen:

1. Een uitgang uitmuntend best WEI- en HOOILAND, waarvan onderscheidene stukken, maar vooral het Noordelijkste gedeelte van beste *Klijn* is voorzien, groot 20,70,40, gelegen in Winter- en Zomerpolder, buitendijks in de 11de, 12de en 13de stelle van *Nijehaske*, nabij *Heerenveen*, tusschen den Rijdweg naar *Joure* en *de Dolten*; — in 12 perceelen.
2. Een uitgang uitmuntend best BOUWLAND, groot 6,83,40, gelegen nabij den Straatweg, aan den Zandweg, den nieuwen rijdweg en het voetpad naar *'t Oranjewoud*, onder het behoor van *Oudeschoot*, en daardoor, bij uitnemendheid, geschikt tot aanleg van eene Buitenplaats of het stichten van Huizen; — in 6 perceelen.

Bij Verkoopboekjes omschreven, die bij voornoemde Notarissen zijn te bekomen.

WORDT uit de hand TE KOOP gepresenteerd: Een zuiver loopend Mahonijhouten BILLARD, met een volledig stel QUEUEN en BALLEN. Te bevragen bij J. TULLENERS, te Oldemarkt.

VERKOOP VAN KAGCHELS.

Mr. J. D. VAN DER PLAATS, Notaris te Leeuwarden, zal, op Maandag den 24 December 1849, des voormiddags ten 9 en des namiddags ten 2 ure, ten sterfhuize van wijlen *D. Henneman*, in de Beijerstraat aldaar, publiek verkoopen:

1. Circa 40 KAGCHELS, waaronder: 6 groote Kookkagchels, 2 kleine dito, diverse Kolom-Kagchels, van gegoten en geslagen IJzer, 2 circuleer Kagchels, Kagchelpotten, Ketels, Doofpotten, Kettingen, enz.; benevens eene onafgewerkte BRANDKIST, SMIDSGEREEDSCHAPPEN, IJZER, enz.
2. MEUBELEN en HUISGERADEN, en hetgeen meer te voorschijn zal worden gebragt.

Alles des Zaturdags bevorens van 10 tot 2 ure te bezigtigen.

De Notaris WIJMA te Harlingen, zal, aldaar op Woensdag den 19 December 1849, bij eindelijke toewijzing, 's avonds ten 7 uren precies, in het Heeren Logement van *D. Minnema*, in het openbaar verkoopen:

1. Eene uitmuntende HEEREN en KOOPMANS HUIZINGE, voorzien van fraai behangen Kamers, ruimen Kelder enz. met ERF en verdere annexen, staande aan de westzijde van het Noordijs te Harlingen, in wijk C, no. 84, Kadaster sectie A, no. 688, groot 2 roede 20 el; bij *G. Bolman*, die er eenen ijzerwinkel in uitoefent als huurder bewoond, voor *f* 140 in het jaar.
2. Een naast het vorig perceel staand PAKHUIS, no. 83, Kadaster no. 685, groot 60 el; mede bij gedachten *Bolman* in huur, in gedachte huursom betrokken.

Beide den 12 Mei 1850 vrij te aanvaarden.

3. Eene hechte en sterke WINKELHUIZINGE, voorzien van Graanzolders, staande in de Droogstraat aldaar, in wijk A, no. 64, Kadaster no. 370, groot 1 roede en 12 el; door de Weduwe *G. van Danswijk*, met den dood ontruimd en terstond vrij te aanvaarden.

Verkooping eener Smederij te METSLAWIER.

Mr. J. WITTEVEEN, Notaris te Metslawier, zal, op Donderdag den 20 December 1849, des namiddags ten 4 ure, ten huize van den Kastelein *N. Plantinga* aldaar, provisioneel, veilen:

Eene HUIZINGE, no. 52, waarin sedert eene reeks van jaren eene Grofsmederij wordt uitgeoefend, met ERF en TUIN c. a., benevens een daaraan verbonden HOK; alles staande en gelegen te Metslawier.

Eigen aan en in gebruik bij *Jan J. Heltjes*; den 12 Mei 1850 vrij te aanvaarden.

De Notaris JORRITSMA, te Sneek, zal, Donderdag 20 December a. s., des avonds ten 7 ure, provisioneel, bij *G. de Ruiter* aldaar, veilen, ten verzoeke van Mr. STIENSTRA, Procureur te Sneek:

Eene groote, hechte en ruime WINKELHUIZINGE, met vrije STEEG c. a., staande aan de Scharnen te Sneek; bewoond door den Slager *Hofmeester* voor *f* 140 jaarlijks; 12 Mei 1850 te aanvaarden.

De Notaris JORRITSMA, te Sneek, zal, Donderdag 20 December a. s., des avonds 7 uur, bij *G. de Ruiter*, provisioneel veilen:

Eene wel ter nering staande WINKEL-HUIZINGE, gelegen aan de Oosterdijk en Stadswal te Sneek; in gebruik bij *Jacob G. de Vries*. Aanvaarding 12 Mei 1850.

De Notaris JORRITSMA, te Sneek, zal, op Donderdag 27 December a. s., ten huize van *Nijdam*, bij de voormalige Oosterpoort te Sneek, des avonds 7 ure, finaal verkoopen:

1. 2 bunder 93 roede 94 el alleruitmuntendst GREIDLAND, gelegen aan twee stukken in het Convent de Ee, onder IJsbrechtum; waarop is geboden per 36½ vierkante roede: voor het eerste *f* 511 en voor het tweede *f* 496,50.
2. Eene hechte en nette HUIZINGE c. a., aan het Achterom te Sneek; in gebruik bij *Fokke de Boer*; geboden *f* 810.
3. Eene propere en sterke HUIZINGE c. a. aldaar; in huur bij *Jan Haarsma*; beschreven op *f* 462.
4. Eene nieuw betimmerde WOONKAMER, in de Scharnesteeg aldaar; bewoond door de Wed. *G. D. Dijkstra*; waarvoor geboden is *f* 241.
5. Twee ruime en hechte GEBOUWEN, aan het Achterom aldaar; in gebruik bij de Erven *Feenstra*; beschreven op *f* 1300,25, en
6. Een hecht en ruim WOONHUIS, in de Langepijpsteeg aldaar; in huur bij *M. Hamers*; op *f* 475.

Aanvaarding: 1, St. Petri, 2, 3, 4 en 6, 12 Mei 1850 en 5, den 12 Mei 1858 of eerder.

Finale Verkoop eener Zathe en Landen, te Oosterzee.

J. T. BUITINGA, qq., te Heerenveen, zal, ten overstaan van Jhr. J. L. T. WAUBERT DE PUISEAU, Notaris te Lemmer, op Donderdag den 27 December 1849, 's namiddags ten 4 ure, ten huize van *Eile Pieters de Jong*, Kastelein te Oosterzee, publiek bij finale toewijzing, presenteren te verkoopen:

1. Eene beste ZATHE en onderhoorige WEID-, HOOI- en KLIJNLANDEN, met HUIZINGE en SCHURE c. a., staande en gelegen te Oosterzee, en wordende door de Wed. *J. K. Mast* als eigenaarster bewoond en gebruikt; in 9 perceelen; waarop provisioneel is geboden: no. 1 *f* 1085, no. 2 *f* 2985, no. 3 *f* 2236, no. 4 *f* 965, no. 5 *f* 786, no. 6 *f* 1150, no. 7 *f* 1075, no. 8 *f* 751, no. 9 *f* 750. Te zamen *f* 11,783, en
2. De HELFT over hoog en laag in eene uitgang LANDS aldaar, groot 6,4,40; eigen aan *H. M. de Jong* en mandeelig met *K. J. Woudstra*; provisioneel staande op *f* 925.

Bij geslotene briefjes te huur,

VOOR DEN TIJD VAN VIJF JAREN, INGAANDE ST. PETRI EN MEI 1850:

Het TOLHEK tusschen *DOCKUM* en *LEEUWARDEN*, zijnde het tweede van eerstgenoemde plaats, met de daarbij behoorende HUIZINGE en LANDERIJEN enz., gelegen onder den dorpe *Jislum*; thans door *Sipke Hoekstra*, als huurder bewoond.

De Conditien liggen ter lezing bij den Boekhandelaar A. SCHAAFSMA, te Dockum, bij wien de briefjes *franco* moeten ingezonden worden vóór den 28 December 1849.

Uit de hand te koop of te huur,

OM OP DEN 12 MEI 1850 TE AANVAARDEN;

Het SNEEKER en BIRDAARDER VEERHUIS, staande op de Vleeschmarkt te Dockum, thans bewoond door de Wed. *Wiedema*.

Gegadigden vervoegen zich in persoon, of met gefrankeerde brieven bij den Boekhandelaar A. SCHAAFSMA, aldaar.

Bij geslotene briefjes wordt TE HUUR gepresenteerd, voor den tijd van 5 of 7 jaren, om te aanvaarden op 1 Mei 1850:

Een BOEREN ERF, te Steenwijkerwold in den Oosthoek, thans door *K. F. Boersma* wordende bemeijerd, bestaande uit: WOONHUIS, SCHUUR, BRINK en TUIN, voorts: beste *WEIDE-*, *BOUW-* en *HOOILANDEN*, te zamen groot 46 bunder. De noodige informatien zijn te verkrijgen bij den Notaris P. H. P. VAN MARLE, te Oldemarkt, alsmede bij den Heer J. F. TULLENERS, aan de Lemmer, terwijl de gegadigden worden uitgenoodigd, om vóór den 1 Januarij 1850 hunne briefjes franco in te leveren bij voornoemden Notaris te Oldemarkt.

TE HUUR:

Eene ruime HUIZINGE en BAKKERIJ, met PAKHUIS, aan de Voorstraat te Franeker; 12 Mei 1850 te aanvaarden. Te bevragen bij den eigenaar JOHs. RIJPMA, te Franeker. Brieven franco.

NB. De *GEREEDSCHAPPEN* moeten op tauxatie worden overgenomen.

Door verandering van affaire,

UIT DE HAND TE HUUR OF TE KOOP, en op den 12 Mei 1850 te aanvaarden:

Eene KOOPMANS HUIZINGE, hecht, ruim en groot, in aanleg en ligging geschikt voor eenig Handelsbedrijf, met daarbij behoorende zeer ruime BERGPLAATS van Goederen, alles staande en gelegen in de Buurt te *Tjerkwerd*, aan de Workumer Trekvaart. Te bevragen bij den eigenaar en bewoner J. P. PEIKEMA.

Uit de hand te koop:

Eene uitmuntende wel ter nering staande HUIZINGE en BAKKERIJ aan de Voorstraat te Harlingen; in eigen gebruik bij de Wed. VETTEN[illegible]

Men verlangt te koopen:

Een TJALKSCHIP, beter dan halfsleten, voorzien van een goeden Inventaris, geschikt om op Holland te varen, groot circa 30 Ton, tegen contante betaling bij de aflevering, met eerst open water. Iemand zoodanig Vaartuig wenschende te verkoopen, gelieve zich te adresseren aan den Boekverkooper S. HOUTSMA, te Harlingen, met gefrankeerde brieven, onder letter K., inhoudende opgaaf omtrent den ouderdom des Vaartuigs, de toestand der tuigagie, de plaats en den minsten prijs, waarvoor het wordt aangeboden.

Aanbesteding bij geslotene briefjes.

De Voogden van het St. Anthonij Gasthuis te Bolsward gedenken bij geslotene briefjes, aan den minst inschrijvende, uit de hand aan te besteden: Het BREKEN der OUDE BOERENHUIZINGE en SCHUUR te Exmorra, bij *Pieter P. de Jong* bewoond, en het OPBOUWEN eener nieuwe HUIZINGE en SCHUUR aldaar, ter vervanging der Oude, met bijlevering der benoodigde MATERIALEN; alles volgens bestek, teekening en voorwaarden, die ter lezing en inzage liggen bij de Weduwe J. BIJVOETS, in *het Rood Hert* te Bolsward.

De aanwijzing zal gedaan worden op de plaats zelve, op Maandag den [illegible] December 1849, aan te vangen 's morgens ten 9 ure, terwijl de briefjes van inschrijving, met opgave en mede onderteekening van gegoede borgen, franco moeten zijn ingeleverd den 31 der genoemde maand, ten huize van den Heer P. MULIER, Administerend Voogd van bovengenoemd Gesticht te Bolsward.

Oproeping van Crediteuren.

Overeenkomstig en ter voldoening aan het nader Bevelschrift van den Heer Regter-Commissaris in het faillissement der firma VAN DER WERFF & CO., Kooplieden te *Dokkum*, worden bij deze de bekende en onbekende crediteuren in gezegd faillissement, de bevoorregte en de pand- of hypotheek hebbers daaronder begrepen, welke bij de eerste verificatie der schuldvorderingen laste genoemde firma niet zijn opgekomen, nogmaals opgeroepen, om in persoon of bij behoorlijk gemagtigde te verschijnen ter vergaderzaal van de Arrondissements-Regtbank te Leeuwarden, op *Donderdag den* 17 *Januarij* 1850, des voormiddags ten *tien* ure, ten einde alsdan nog hunne schuldvorderingen op gedachte gefailleerden ter verificatie in te leveren; wordende tevens aan de crediteuren bekend gemaakt, dat alsdan over het door de gefailleerden aangeboden accoord zal worden geraadpleegd.

De Curatoren in opgemeld faillissement,
Mr. Æ. M. DE SWART,
Mr. S. W. TROMP.
Mr. J. VAN DER VEEN.

De Curator in het faillissement van JACOB DAVIDS WOUDSTRA, Koopman en Winkelier te *Noordwolde*, roept, op last van den Edel Achtbaren Heer Mr. C. H. S. VAN BOELENS, Regter-Commissaris in dezen, op: de concurrente schuldeischers, om te verschijnen in het Paleis van Justitie te *Heerenveen*, Donderdag den 10 Januarij 1850, des voormiddags ten tien ure, ten einde aanhooren de Rekening en Verantwoording en te ontvangen het overblijvend batig saldo.

De Curator voornoemd,
A. R. VAN VOORST.

De VEEHOUDERS in de grietenij *Gaasterland* en de stad *Sloten*, hebben nu, even als in 1848, tot Z. M. gewend, met verzoek, dat het Z. M. even als toen, ook thans moge behagen, het door 't Gouvernement, voorgenomen veefonds van de hand te wijzen. Overtuigd, hoezeer zoodanig fonds tegen de belangen der Veehouders in Friesland zoude indruischen, hebben adressanten gemeend, deze hunne handeling openbaarheid te moeten geven, en alle Veehouders ten ernstigste te moeten aansporen, hen hierin te volgen.

Sondel, *Namens Veehouders bovengenoemd,*
den 15 December 1849. B. S. DE BOER.

COUPONS,

Binnen- en Buitenlandsche 3 pCts. Spanje

verschijnende 31 dezer, alsmede alle andere vreemde, aan cours onderhevig zijnde, COUPONS, worden van af heden zoo hoog mogelijk betaald door

Leeuwarden, J. B. DRIELSMA & Co.
den 17 December 1849. *Kleine Kerkstraat.*

GEMAAKTE WINTERKLEEDEREN.

M. JÖRGENSEN, van *Amsterdam*, berigt hiermede dat zijn reiziger in het Logement *DE PHOENIX*, in de St. Jacobstraat te *Leeuwarden*, voor slechts korten tijd uitgepakt zal zijn met een fraai en groot assortiment van alle mogelijke soorten gemaakte WINTER-HEEREN-KLEEDINGSTUKKEN, die tot *ongeloofelijke spotprijzen* uitverkocht zullen worden, en voor welker kwaliteit en bewerking ten zijnent immer geguarandeerd wordt.

Uit het Depôt van DEN-ZADEN,

bij S. O. BROKSMA, te Gorredijk, zijn te bekomen de volgende uit bosschen in Duitschland gesprongen beste DEN- en andere ZADEN, voor welks ontkieming bij eene goede behandeling wordt ingestaan, voor de civiel gestelde prijzen, als: Pinus Moscovicum, grof Denzaad . . . . . per ½ Ned ℔ *f* 0,25.
—— Zilvestris, gewone fijne Den, extra qualiteit —— „ 0,80.
—— Picea . . . . . . —— „ 1,00.
—— Abies (Gladbost) . . . . —— „ 1,00.
—— Stroobus (Weinmuth) . . . —— „ 2,75.
—— Larix . . . . . . —— „ 1,25.
Robina Psecido Accasia . . . . —— „ 0,80.
Witte Els . . . . . . —— „ 1,00.
Heg of Witte Beuk . . . . . —— „ 0,50.

De Ondergeteekende waarschuwt mits deze een ieder, ter voorkoming van schade, om aan zijne Huisvrouw ANTJE TJALLINGS ANDRINGA, zonder beroep, te Menaldum, niets te leenen, te verkoopen, te verhuren of te borgen, daar hij zich van alle vergoeding onthoudt.

Menaldum, den 14 December 1849. DIRK HARINGS MEERSTRA.

EENE ZWARE WONDE

DOOR DE PILLEN EN ZALF VAN *HOLLOWAY* GENEZEN.

George Marris, een werktuigkundige te Newport woonachtig, was sedert [illegible] maanden geheel buiten staat om te werken of zelfs zijn huis te verlaten ten gevolge van een verschrikkelijk ettergezwel, hetwelk in de dij was ontstaan, en dat reeds door onderscheidene heelmeesters was behandeld geworden. Eindelijk werd hij in het gasthuis opgenomen, waaruit hij, na langdurige heelkundige behandeling als ongeneesbaar werd teruggezonden. Maar tot verbazing van een ieder werd vervolgens deze zware wonde genezen door het gebruik der zalf en pillen van *Holloway*, die hem welwillend door den geestelijke zijner parochie werden verschaft.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

DOOSJES PILLEN van *f* 0,90, *f* 2,10, *f* 3,30, *f* 7,75, *f* 15,50, *f* 28,50.
POTJES ZALF van - 0,90, - 2,10, - 3.30, - 8,15, - 15,90, - 28,90.

Zijn op *franco aanvrage*, *à contant*, te bekomen aan het Hoofddepôt, bij den Heer J. STRAATMAN, te 's Hertogenbosch; J. C. H. VAN HARINXMA, te Leeuwarden; M. GAARBEEK, te Groningen; H. A. P. VAN GORCUM, te Assen, alsmede te Londen, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

Een SMIDSKNECHT, zijn werk ten deele verstaande, kan van stonden aan werk bekomen bij PHILIP RICHTER, te Sloten. Men vervoege zich in persoon of met franco brieven.

De 4de uitgeloote OOSTENRIJKSCHE COUPON, Lett. A. A., van 1 Julij 1[illegible] groot *f* 50 Ned., No. 1110, bij GOLL & Co., is tegen betaling der advertentie-kosten te bekomen bij den Boekverkooper en Steendrukker S. HOUTSMA, te Harlingen. *Brieven franco*, onder Lett. T.

* * *

Algemeene Boekhandel en Boekbinderij te SNEEK.

De Ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat hij zich te Sneek als Boekhandelaar en Boekbinder heeft gevestigd, en beveelt zich minzaam in de gunst zijner geëerde Stad- en Landgenooten; belovende eene prompte en civile bediening.

J. [illegible]